

๕๗๑.๒๐๒๓

๗๙๙๒๗

การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะ
ของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา จนเขตการศึกษา 11

ปริญญานิพนธ์

ของ

ไพโรจน์ ทางดี

13 ส.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

เมษายน 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

187457

**การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะ
ของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11**

บทคัดย่อ
ของ
ไพโรจน์ ทางดี

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา**

เมษายน 2536

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการ
อำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ
อำเภอ ในเขตการศึกษา 11

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
ประกอบด้วยคำถาม 50 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับลักษณะงานที่ปฏิบัติใน 2 ด้าน คือ งานแผนงาน
และพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ศึกษาธิการอำเภอ 70 คน และนักวิชาการศึกษา 92 คน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการ
ทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า

1. ศึกษาธิการอำเภอมีทัศนะว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ อยู่ในระดับปานกลางทั้งสองด้าน
2. นักวิชาการศึกษามีทัศนะว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงาน
ส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ระดับปานกลาง
3. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้าน
งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่อง จัดระบบข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพการศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม และประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนงาน
โครงการ และมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่อง ติดตามผล
การปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และติดตามประเมินผลการพัฒนา
ชนบท

5. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่อง ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ความร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านศาสนา และส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

ROLE PERFORMANCE OF ACADEMIC OFFICIALS IN DISTRICT SUPERINTENDENT
OFFICES AS PERCEIVED BY DISTRICT SUPERINTENDENTS AND ACADEMIC
OFFICIALS IN EDUCATIONAL REGION XI

AN ABSTRACT

BY

PAIROJ THANGDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

April 1993

The purposes of this research were to study and to compare the perceptions superintendents and academic officials in Educational Region XI. The two roles are as the following aspects : rural development planning and educational, religious and cultural promotion.

The instrument used in this research was 50 items of questionnaire constructed by the researcher.

The samples of this study composed of 70 district superintendents and 92 academic officials. Mean, Standard deviation, t - test were used for statistical analysis.

The results of this study revealed that : -

1. The district superintendents perceived both of actual roles performance of academic officials at the medium level.

2. The Academic officials perceived of actual roles performance of academic officials aspects : rural development planning at high level and educational, religious and cultural promotion at medium level.

3. The district superintendents and academic officials perceived significance indifference towards actual roles of rural development planning and educational, religious and cultural promotion.

4. The district superintendents and academic officials perceived significance difference at .01 level towards actual roles of rural development planning, concerning the aspects of data system design and project evaluation.

5. The district superintendents and academic officials perceived significance difference at .05 level towards actual roles of educational, religious and cultural promotion, concerning the aspects of promotion of educational opportunity expansion and co-ordination of religious program.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รศ.ทวีบุรณ หอมเย็น)

..... กรรมการ

(รศ.ดร.สุนทร ใจตรบรรเทา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ทวีบุรณ หอมเย็น)

..... กรรมการ

(รศ.ดร.สุนทร ใจตรบรรเทา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.สุภัทรรณ พัฒนาพิชัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่...23... เดือน...เมษายน... พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ทวีบุรณ หอมเย็น ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์
ดร.สุนทร โคตรบรรเทา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการค้นคว้า
ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอ
ขอบพระคุณอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนาพาณิชย์ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบ
ปริญญานิพนธ์และได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ซึ่งส่งผลต่อความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ นายอิสรา จรรย์ยานนท์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
ดร.บุญลือ ทองอยู่ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ นายสุทัศน์ ทิวทอง ผู้อำนวยการกองนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
นายศิโรตม์ หอมทรัพย์ ศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ และนายอนันต์ วิสาขาติกุล หัวหน้าฝ่าย
ทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ได้กรุณาช่วยเหลือและแนะนำในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
และในเขตการศึกษา 11 ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา
พระคุณบิดามารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ไพโรจน์ ทางดี

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	8
	ลักษณะบางประการของงานวิชาการ	10
	นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	11
	อำนาจหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา	11
	งานแผนงานและพัฒนาชนบท	12
	งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
	งานวิจัยในประเทศ	23
	งานวิจัยต่างประเทศ	25
	สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า	26

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	27
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	28
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	29
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
	การวิเคราะห์ข้อมูล	30
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	31
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	33
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	61
	กลุ่มตัวอย่าง	61
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	61
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล	62
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
	การอภิปรายผล	64
	ข้อเสนอแนะ	69
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	70

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม 72

ภาคผนวก 77

ประวัติย่อผู้วิจัย 86

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง	34
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของศึกษาธิการอำเภอและ นักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ	35
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นรายชื่อ	36
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นรายชื่อ	39
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายชื่อ	42
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายชื่อ	44
7	เปรียบเทียบทักษะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอ	47

8	เปรียบเทียบทักษะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์ อำเภอ ในด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นรายข้อ	48
9	เปรียบเทียบทักษะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการ ปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ในด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายข้อ	53
10	ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามบทบาทของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ	58

ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับตำแหน่งอื่น ๆ ภายในกลุ่ม ทั้งตำแหน่งที่สูงกว่าและตำแหน่งที่ต่ำกว่า สิ่งที่ติดตามมากับตำแหน่งซึ่งเป็นเครื่องกำหนดให้สำหรับการดำรงตำแหน่งนั้น เรียกว่า บทบาท จึงอาจกล่าวได้ว่า บทบาท หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพฤติกรรมที่คาดหวังโดยสมาชิกที่มีต่อบุคคลนั้น (Macdonald. 1971 : 3) ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานจึงจำเป็นสำหรับผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ กล่าวได้ว่า ถ้าหน่วยงานใดบุคลากรงานหน่วยงานรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนด้วยดีแล้ว หน่วยงานนั้น ๆ ก็ย่อมจะมีความขัดแย้งปรากฏอยู่น้อยโดยเฉพาะความขัดแย้งเชิงบทบาท (Role Conflicts) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

สำหรับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีศึกษาธิการอำเภอ เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ทาหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในงานอันเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องปฏิบัติงานในเขตอำเภอ (บรรจง ชูสกุลชาติ. 2532 : 1) และกระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้แทนกระทรวง ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอภายใต้กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่มีอำนาจตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาและคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การจัดการศึกษาภายในอำเภอดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ คำสั่งที่ ศธ.687/2519 เรื่องอำนาจหน้าที่และแนวปฏิบัติราชการของศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอ ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2519) นอกจากนี้ได้กำหนดขอบข่ายในการทำงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่ปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและประเมินผล ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 เป็นต้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการอำเภอให้ไปสู่การปฏิบัติงานในฐานะองค์กรกลางทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในอำเภอ (บรรจง ชูสกุลชาติ. 2532 : 3 - 5) จากโครงสร้างดังกล่าวสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทั่วไปได้แบ่งงานภายนอกออกเป็น 3 งานคือ งานบริหารทั่วไป งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยปีการศึกษา 2531 กำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษาธิการเขต และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทุกแห่ง

และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา เพื่อปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอต่าง ๆ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2530 : 16)

การพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดตำแหน่งบุคลากรเรียกว่านักวิชาการศึกษาขึ้น เป็นตำแหน่งใหม่ที่มีการกำกับการรับผิดชอบ ดังนี้

1. งานแผนงานและพัฒนาชนบท มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมและจัดทำแผนทุกประเภท การรวบรวม การวิเคราะห์ เผยแพร่ ข้อมูลสารสนเทศ การตรวจติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การจัดทำแผนพัฒนาชนบท การจัดกิจกรรมและประสานงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ
2. งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาของรัฐจากระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน การส่งเสริมการศึกษาเอกชน การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม การส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และงานกิจการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ สุวิทย์ แก้วเหล็ก (2532 : 18 - 19) ได้กล่าวว่านักวิชาการจะมีบทบาทในการช่วยเหลือผู้บริหารดังนี้

1. คอยเฝ้าสังเกตหรือศึกษาเพื่อพินิจปรากฏการณ์ให้ผู้เกี่ยวข้องหรือฝ่ายบริหารรับรู้ว่าจะอะไรเกิดขึ้นในหน่วยงานหรือองค์การในขณะนี้หรือแนวโน้มในอนาคต
2. กำหนดสิ่งที่มีคุณค่าหรือสิ่งที่เป็นปัญหาจากปรากฏการณ์ข้อ 1 เพื่อแจ้งให้ฝ่ายบริหารทราบ
3. จะต้องนำปัญหาหรือสิ่งที่ค้นพบมาพรรณนาให้เห็นสาเหตุของปัญหา โดยอาศัยข้อมูลว่าน่าจะเกิดจากอะไร
4. เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาตามสาเหตุของปัญหานั้น ๆ
5. นิเทศหรือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางวิชาการหรือสอนแนะงานอย่างใกล้ชิด
6. ประเมินเพื่อทราบผลความสำเร็จ ความล้มเหลว เพื่อนำไปวางแผนแก้ไขปัญหา

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม นับว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานต่อการดำรงชีวิตของพลเมืองทั้งประเทศ พลเมืองจะพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น จะต้องอาศัยพื้นฐานการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ จำเป็นที่รัฐจะต้องพัฒนาองค์ประกอบพื้นฐานดังกล่าวของประชาชนให้สูงขึ้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้ โดยมีฐานะรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ซึ่งเป็นงานอันหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ระบุพันธะผูกพันในเรื่องนี้ไว้ชัดเจนว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นองค์กรกลางในการจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาค จะต้องปฏิบัติงานตามภารกิจหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 51) ดังนั้น การปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร

โดยหลักแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การดำเนินงานของหน่วยงานใดก็ตาม จะต้อง มีบุคคลหลายฝ่ายรับผิดชอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งหนึ่งต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่ง ยัง และ แมค (Young and Mack, 1965 : 131 - 132) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า ผู้กั้นอยู่กับตำแหน่งที่เจ้าของบทบาทกำลังดำรงอยู่ โดยกล่าวว่า บทบาท คือ หน้าที่ตามตำแหน่งที่ต้องมีการ

จากภารกิจและบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา ที่ตั้งขึ้นใหม่นี้จะพบว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีหน้าที่รับผิดชอบหลายประการ จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารการศึกษาของอำเภอ การวินิจฉัยสั่งการใด ๆ ของผู้บริหารเริ่มต้นจากข้อมูลที่มีความถูกต้อง ทันเหตุการณ์ที่นำเสนอโดยนักวิชาการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นประโยชน์งานการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทเจ้าของตำแหน่งที่ตั้งใหม่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอว่าสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตามกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ลักษณะใด โดยการศึกษาจากเจ้าของบทบาทและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลงานการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของอำเภอและจังหวัดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับอำเภอและจังหวัด ในเขตการศึกษา 11 ในการพิจารณาส่งเสริมพัฒนานักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานและต่อการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษา ในสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอตามบทบาทที่กำหนดไว้ในปี 2535 ของ กระทรวงศึกษาธิการ 2 ลักษณะงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 32 - 37) คือ

1.1 งานแผนงานและพัฒนาชนบท

1.2 งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 11 ในปีงบประมาณ 2536 รวม 204 คน โดยจำแนกดังนี้

2.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 85 คน

2.2 นักวิชาการศึกษา จำนวน 119 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสัดส่วนของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบ่งรายจังหวัด และสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก ตามลำดับได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 คน จำแนกได้ดังนี้

3.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 70 คน

3.2 นักวิชาการศึกษา จำนวน 92 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่งแบ่งเป็น

4.1.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอ

4.1.2 นักวิชาการศึกษา

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ หัตนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา แบ่งเป็น 2 ด้านคือ

4.2.1 ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท

4.2.2 ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักวิชาการศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 11
2. ศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง บุคลากรผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในเขตการศึกษา 11
3. บทบาท หมายถึง ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายในตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งบทบาทของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ คือ การปฏิบัติตามภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติใน 2 งานคือ
 - 3.1 งานแผนงานและพัฒนาชนบท หมายถึง ภารกิจที่เกี่ยวกับงานด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1.1 งานวางแผนการศึกษา หมายถึง ภารกิจที่เกี่ยวกับการศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา และความต้องการของอำเภอ ศึกษากรอบแนวทางของแผนจากจังหวัด และจัดทำแผนของอำเภอเพื่อเสนอจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1.2 การรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึง ภารกิจที่เกี่ยวข้อง

กับการสร้างระบบ การสำรวจ รวบรวม จัดเก็บข้อมูล สถิติ ทางการศึกษา การศาสนา การวัฒนธรรม และข้อมูลอื่น ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตามความต้องการและความจำเป็น รวมทั้งการประมวลผล วิเคราะห์ และจัดทำดัชนีพื้นฐานทาง การศึกษา

3.1.3 การตรวจติดตามประเมินผล หมายถึง การกิจเกี่ยวกับการ กำกับเร่งรัดติดตามการดำเนินงาน การกำหนดเป้าหมาย ขอบเขต เกณฑ์ วิธีการ และ เครื่องมือประเมินผล วิเคราะห์เปรียบเทียบและสรุปผล

3.1.4 การประสานงาน หมายถึง การกิจที่เกี่ยวกับการติดตาม ประสานงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ระดับอำเภอ กับ หน่วยงานสถานศึกษาทั้งรัฐและเอกชน เกี่ยวกับการรวบรวมการจัดเก็บข้อมูลการศึกษา และ อื่น ๆ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และติดตามประเมินผล

3.2 งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง การกิจที่ เกี่ยวกับงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 การส่งเสริมการศึกษา หมายถึง การกิจเกี่ยวกับการรวบรวม ข้อมูลศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการทางการศึกษา พัฒนารูปแบบ ดำเนินการ ส่งเสริมติดตามวิเคราะห์ และรายงานผล

3.2.2 การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม หมายถึง การกิจเกี่ยวกับการ รวบรวมข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย สภาพปัญหา ทางด้านศาสนา และวัฒนธรรม การส่งเสริมอนุรักษ์ การจัดทำแผน และติดตามประเมินผล

3.2.3 การส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด หมายถึง การกิจเกี่ยวกับการสำรวจ รายงานข้อมูล จัดกิจกรรม การจัดทำแผน การ ติดตามประเมินผล กิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด

4. เขตการศึกษา 11 หมายถึง พื้นที่ที่จัดแบ่งเขตการศึกษานำการจัดการบริหารตาม ระบบปกครอง ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัด สุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเนื้อหาของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
2. ลักษณะบางประการของงานวิชาการ
3. นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
4. อำนาจหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา
 - 4.1 งานแผนงานและพัฒนาชนบท
 - 4.2 งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

บุคคลย่อมมีตำแหน่งทางสังคมประจำตัว อาจเป็นตำแหน่งที่เป็นทางการ เช่น ครูใหญ่ ผู้อำนวยการกอง อธิบดี หรือตำแหน่งแบบส่วนตัว เช่น เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นเพื่อน เป็นต้น ตำแหน่งเหล่านี้ต่างมีอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทราบ จะได้กำหนดพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม บทบาทจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใดก็ควรจะแสดงพฤติกรรมมาที่ตรงและเหมาะสมกับหน้าที่ของตน (ดิเรก พลละเลิศ. 2533 : 17 - 18)

ซึ่ง เครช ครัทฟิลด์ และ บอลลาดี (Krech, Crutchfield and Balachay.1962:338) กล่าวว่า บทบาทคือ แบบแผนของความต้องการ เป้าหมาย ความเชื่อ ความรู้ เจตคติ ค่านิยม และการกระทำที่สมาชิกคาดหวังว่าควรจะเป็นตามลักษณะของตำแหน่งที่มีอยู่ว่าควรจะทำปฏิกิริยาอย่างไร ส่วน พาร์สัน (ทิตยา สุวรรณะชญ. 2527 : 166; อ้างอิงมาจาก Parson. n.d. : unpagged) ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่า ฐานะตำแหน่งและบทบาทของบุคคลนั้น เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้ว ภายที่บุคคลอยู่ในฐานะตำแหน่งใดย่อมจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามบทบาทของตำแหน่งนั้น

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งแสดงออกตามหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ พฤติกรรมดังกล่าวนี้ผูกพันกับความคิดเห็นของผู้ดำรงตำแหน่งเองและความคาดหวังของสังคมที่เห็นว่า บุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นควรจะทำ

งานทางทฤษฎี บทบาทถูกกำหนดรูปแบบมาจากขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมายและบรรทัดฐานของสังคม ทุกคนน่าจะแสดงบทบาทเหมือนกันเมื่อมีสถานการณ์เดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมีอิทธิพลต่อแบบของบทบาทแตกต่างกันได้ ซึ่ง พะอบ นะมาตร์ (2524 : 44) มีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทมีอยู่ 3 ประการคือ

1. ปัญหาเกิดจากผู้สวมบทบาทปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ดี แม้จะกำหนดบทบาทไว้ชัดเจน และแน่นอนแล้วก็ตาม ถ้าผู้สวมบทบาทรู้สึกว่าจะตนไม่มีความสามารถ ขาดความสันทัดและไม่เข้าใจบทบาทต้องแสดงบทบาทที่ตนไม่ชำนาญ ย่อมจะนำความเสียหายแก่ตนเอง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อองค์การด้วย

2. ปัญหาเกิดจากการสับสนของบทบาท อาจเกิดจากกำหนดบทบาทไว้ไม่ดี เช่น กำหนดบทบาทไว้ไม่ชัดเจน มีความขัดแย้งระหว่างบทบาทหรือการที่สังคมไม่ได้กำหนดบทบาทเฉพาะไว้ให้ ทำให้ผู้เข้าสวมบทบาทตัดสินใจไม่ถูกว่า จะแสดงบทบาทนั้นอย่างไร หรือมากน้อยเพียงใด

3. ปัญหาเกิดจากการละเมิดบทบาท หมายถึง การที่คนไม่ปฏิบัติตามบทบาทอันชอบของตน แต่เลือกปฏิบัตินอกบทนอกแบบ เช่น การประกอบอาชีพไม่สุจริตซึ่งขัดกับบรรทัดฐานของสังคม

จากแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท อาจกล่าวได้ว่า โอกาสที่บุคคลจะเกิดความขัดแย้ง
เรื่องบทบาทมีความเป็นไปได้สูง และหากเกิดความขัดแย้งเรื่องบทบาทก็จะส่งผลต่อการปฏิบัติ
หน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอด้วย

ลักษณะบางประการของงานวิชาการ

ระพี สาคริก (2527 : 101) ให้ความเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการว่า วิชาการเป็น
เครื่องมือของมนุษย์ วิชาการจะบังเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงหรือไม่ขึ้นอยู่กับความมี
คุณภาพอันแท้จริงของมนุษย์ผู้เกี่ยวข้อง ส่วน สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2530 : 56 - 57)
ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ครอบคลุมทุกกระบวนการ ควรเร่งรัด
พัฒนาให้เจริญก้าวหน้า เช่น หลักสูตร แบบเรียน การวัดผล งานแนะแนว งานกิจกรรม
และบริการ สำหรับ กิติมา ปรีดีดิolk (2532 : 74) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ
ถือเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งอันหนึ่งของการบริหารการศึกษาหรือการบริหารโรงเรียน เพราะวิชาการ
เป็นเป้าหมายอันสำคัญที่เกี่ยวกับการเรียนโดยตรง การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่
เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเพื่อดำเนินการและพัฒนารเรียนการสอน
ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การบริหารงานของประเทศ ประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมาก ทว่าหน้าที่
ดำเนินการและรับผิดชอบในบรรดางานสำคัญต่าง ๆ นั้น งานวิชาการนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง
สำหรับอำเภอ กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการ
หรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการ จึงกำหนดให้มีตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ในสำนักงาน
ศึกษาธิการอำเภอขึ้น

นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

ลักษณะงานโดยทั่วไปของนักวิชาการศึกษา ตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่ง ซึ่ง ก.พ. ได้กำหนดไว้เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2518 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1 เมื่อ 1 กรกฎาคม 2523 คือ ตามสายงานนี้ครอบคลุมถึงตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานวิชาการศึกษา ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน ทุกระดับที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ ปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษาและอาชีพ การจัดและควบคุมพิพิธภัณฑสถาน การศึกษา การบริการและส่งเสริมการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง มีชื่อและระดับตำแหน่ง ตั้งแต่ นักวิชาการศึกษา 3 ระดับ 3 ถึงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา 10 ระดับ 10 ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ตลอดจนคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง และความรู้ความสามารถที่ต้องการแตกต่างกันไปตามตำแหน่งและระดับ นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เพิ่มเติมจากหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาทั่วไป ดังจะได้กล่าวต่อไป

อำนาจหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยแบ่งโครงสร้างการบริหารงานสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ทั่วไปเป็น 3 งานคือ งานบริหารทั่วไป งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จากโครงสร้างการบริหารงานดังกล่าว สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 137 - 138) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาไว้ 2 งาน คือ

1. งานแผนงานและพัฒนาชนบท มีนักวิชาการศึกษาเป็นหัวหน้างานรับผิดชอบโดยปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชน ซึ่งประกอบด้วยงานต่าง ๆ คือ การวางแผนการศึกษา การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การตรวจติดตาม ประเมินผล และการประสานงาน

2. งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีนักวิชาการศึกษาเป็นหัวหน้างานรับผิดชอบ โดยปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วยงานต่าง ๆ คือ การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม และการส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษาลูกเสือเนตรนารีและยุวกาชาด

สาระสำคัญของงานทั้ง 2 งานที่กล่าวนี้มีประเด็นที่ควรศึกษาดังนี้

1. งานแผนงานและพัฒนาชนบท

1.1 การวางแผนการศึกษา งานวางแผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการคิด และการตัดสินใจถึงวิธีการ การกระทำที่จำเป็น และสมควรที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ละเอียดอ่อนและจะต้องกระทำให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะมีการดำเนินการในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการวางแผนไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

ธงชัย สันติวงศ์ (2528 : 2) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลหรือองค์การทำการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับงานบางอย่างที่จะทำในอนาคต กระบวนการดังกล่าวจะประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ต่อเนื่องกัน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ และ กิตติมา ปรีดีติลก (2529 : 204) ได้ให้ความสนใจว่า การวางแผนเป็นการเตรียมตัวล่วงหน้า แล้วกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ วิธีแก้ปัญหา โดยแสวงหาวิธีการที่ง่ายที่สุด ดีที่สุด และรวดเร็วที่สุด เพื่อดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จากแนวความคิดดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึงการตัดสินใจงาน การกำหนดทางเลือกที่ดีที่สุดในการทำงานไว้ล่วงหน้าว่า จะทำงานอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร ใคร่ทำ ทำที่ไหน โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าที่สุด เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

งานการทำงานที่ต้องการให้ได้แผนงานที่ดี สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นที่จะต้องมีส่วนต่าง ๆ ซึ่งประมวล เสนาฤทธิ์ (2527 : 6 - 7) ได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า กระบวนการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ อยู่บ่อย ๆ มีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการ ได้แก่ การกำหนดวิธีการวางแผน การกำหนดโครงการ และกลไกการทำงาน การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การวางแผน เป็นขั้นตอนที่สำคัญคือ การศึกษาวินิจฉัยสภาพการณ์ปัญหา อุปสรรคทางการศึกษาในปัจจุบัน การกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาในอนาคต การประมาณ การเงินค่าใช้จ่าย การกำหนดเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญ และการทดสอบแนวทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
3. การจัดทำแผน เป็นการเตรียมเอกสารเพื่อให้ผู้มีอำนาจอนุมัติ
4. การจัดทำรายละเอียดของแผนหลังจากที่อนุมัติแล้ว
5. นำแผนไปปฏิบัติ หรือบริหารและการจัดการ
6. ติดตามประเมินผลและปรับปรุงแผน

จากหลักการดังกล่าวสรุปได้ว่า กระบวนการวางแผนมีขั้นตอนที่สำคัญคือ การเตรียม การวางแผน การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผล

1.2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลและสารสนเทศเป็นคำที่มีความเกี่ยวข้อง กันและมีใช้แทนกันสับสน คำทั้งสองนี้มีความแตกต่างกันในเชิงความหมายและความคิด

เบิร์ช (Burch, 1979 : 4 - 5) ได้ให้ความหมายว่า ข้อมูล คือตัวเลข ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทน คน สิ่งของ และความคิด ลักษณะของข้อมูลเป็นข้อเท็จจริงที่แท้

ถูกปรุงแต่งและไม่เกี่ยวข้องกัน ส่วนสารสนเทศคือ ข้อมูลที่ผ่านการจัดกระทำให้มีความหมาย หรือมีคุณค่าในการตัดสินใจ ถ้าจะเปรียบเทียบข้อมูลเป็นเสมือนวัตถุดิบของโรงงานสารสนเทศก็คือ สินค้าหรือผลผลิตจากวัตถุดิบนั้นนั่นเอง ส่วนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 123) กล่าวถึง ระบบงานข้อมูลและสารสนเทศไว้ว่า ระบบงานข้อมูลและสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดทำอยู่ปัจจุบัน เป็นระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลข้อมูล และนำเสนอข้อมูลเพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาว่าดำเนินการตัดสินใจ การวางแผน การบริหารการศึกษา และการให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจทั่วไป เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างกระทรวง กรม หน่วยงานของกระทรวงในส่วนภูมิภาค หน่วยงานที่จัดการศึกษายานนอกกระทรวงและสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : 137 - 140) กำหนดให้ ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานข้อมูลและสถิติ โดยการรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมที่จำเป็น และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวางแผนการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การนำข้อมูลและสถิติไปใช้

การรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมที่จำเป็น รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวางแผนการศึกษามีการกำหนดขอบข่าย ประเภทและข้อมูลที่จะต้อง จัดเก็บ จัดทำแบบฟอร์มการสำรวจ ประสานกับหน่วยงานที่จะจัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ มาตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าจะเป็นหรือความเป็นไปได้ แล้วนำข้อมูลมาจัดระบบ เป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลและสถิติทางการศึกษา การศาสนา การ วัฒนธรรม สังคม การเมือง เศรษฐกิจ มาหาค่าทางดัชนีพื้นฐานหรือการวิเคราะห์ เบื้องต้น และนำค่าดัชนีที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติต่าง ๆ มาแปลความหมายให้เห็น ถึงสภาพปัจจุบันของปัญหาการจัดการศึกษาแต่ละระดับ แต่ละประเภท อาจจะแยกเป็นปัญหา

ด้านปริมาณและคุณภาพของการจัดการศึกษา ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนปรับปรุงพัฒนางาน การวางแผนและการบริหารการศึกษานี้เหมาะสม จัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เบื้องต้นรักษาไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการค้นคว้าและนำไปใช้ รายงานนี้จังหวัดทราบ

การนำเสนอข้อมูล นำข้อมูลและสถิติ ตลอดจนผลการวิเคราะห์มาจัดทำดัชนีต่าง ๆ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของแผนภูมิ ตารางสถิติ แผ่นพับลิข แผ่นปลิว หรือในรูปแบบอื่นใดที่เห็นสมควร รายงานสภาพข้อมูลสถิติและผลการวิเคราะห์ที่ชี้ให้เห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาให้ผู้บังคับบัญชาและผู้สนใจทราบ เผยแพร่ข้อมูล สถิติและดัชนีทางการศึกษา ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ จัดบริการข่าวสารข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา การวัฒนธรรม ให้ประชาชนทั่วไปทราบ

การนำข้อมูลและสถิติไปใช้ คือการนำประโยชน์จากสถิติที่ได้เก็บรวบรวมและผ่านการวิเคราะห์มาแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ องค์กรทางศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

จึงสรุปได้ว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จะต้องเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษา โดยการสร้างระบบข้อมูล ออกแบบสำรวจ ประชุมชี้แจง ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง วางแผนดำเนินการ สำรวจ รวบรวม วิเคราะห์ นำเสนอและนำข้อมูลสถิติไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษา

ในการดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูล จะมีการจัดระบบที่สามารถรวบรวมข้อมูลได้จากเป็นตั้งแต่ ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา กรม และระดับกระทรวง ตามลำดับ โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและแนวทางการดำเนินงานแต่ละระดับไว้ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2527 : 194 - 195)

1. ระดับหมู่บ้าน โรงเรียนประถมศึกษาจะรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ข้อมูลเพื่อการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้สำหรับการวางแผน และการบริการการศึกษา

1.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของหมู่บ้าน เพื่อใช้สำหรับกิจกรรมทางศาสนา

ข้อมูลทั้ง 2 ประการนี้ โรงเรียนจะใช้เป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนเองส่วนหนึ่ง และจะส่งข้อมูลที่เก็บนี้ให้กับหน่วยงานระดับสูงต่อไป

2. ระดับตำบล มีข้อมูล 2 ประเภท คือ

2.1 กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จะรับข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ประชากร ศาสนา ที่โรงเรียนประถมศึกษาสำรวจ แล้วส่งต่อไปสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาอำเภอ

2.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล จะกรอกข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อส่งให้กับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

3. ระดับอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยนักวิชาการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการประสานงานและรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชน รวบรวมข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วจัดส่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

1.3 การตรวจติดตามประเมินผล การติดตามผล เป็นงานของฝ่ายบริหารงานที่จะตรวจสอบ ติดตามว่าผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินงานไปตามขั้นตอนและเป้าหมายในแผนหรือไม่ การติดตามผลนี้เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการควบคุมงานหรือโครงการ (บุญเชื้อ ทองอยู่. 2535 : 222 - 223) ซึ่งสอดคล้องกับ อุบลวรรณ บรรหารศุภวาท (ม.ป.ป. : 448) ให้ความสำคัญของการติดตามผลว่า การติดตามผลงาน หมายถึง การตรวจติดตามวิธีปฏิบัติและผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่าได้ผลหรือ/และมีปัญหาอุปสรรคประการใดบ้าง เพื่อที่จะได้ปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น ๆ ให้นำบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากแนวความคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การติดตามผล หมายถึง การตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานว่าได้ผลหรือไม่เพียงใด ซึ่งต้องกระทำโดยสม่ำเสมอ เพื่อทราบอุปสรรคและปัญหาจะได้หาแนวทางแก้ไขให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

งานการติดตามผล อุทัย ธรรมเดวิช (2530 : 183) เขียนไว้ว่า มีขั้นตอนหรือกระบวนการ ดังนี้

1. วางแผนการติดตามผลว่าจะติดตามงานหรือโครงการอะไร ระยะเวลาใด ใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการอย่างไร
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการติดตาม ซึ่งวัตถุประสงค์นี้จะกำหนดตามปริมาณและคุณภาพของงานที่ปรากฏในโครงการ
3. กำหนดมาตรฐานของงานที่จะวัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
4. วิธีการในการติดตามผล จะต้องกำหนดว่าจะใช้วิธีการใดบ้าง เช่น การตรวจราชการ การใช้แบบสอบถาม การรายงาน เป็นต้น
5. การกำหนดเครื่องมือในการติดตามผล จะใช้เครื่องมืออะไรจึงจะเหมาะสม เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม เป็นต้น
6. กำหนดระยะเวลาในการติดตามผล และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
7. ดำเนินการติดตามผลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้
8. วิเคราะห์ผลจากแบบติดตาม
9. เสนอผลที่ติดตาม พร้อมทั้งข้อมูลเสนอแนะวิธีแก้ไขไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ภารกิจสำคัญของผู้บริหารก็คือ ต้องมีการวางแผนการทำงาน เมื่อวางแผนแล้วจะต้องมีการปฏิบัติตามแผน และสุดท้ายเพื่อดูว่าผลการปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ก็จะต้องมีการประเมินผล ซึ่งมีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินผลไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

การประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนในการติดตาม ตรวจสอบว่า การตัดสินใจที่ได้กระทำไปนั้นได้ผลตามที่ได้อาคัดหมายไว้หรือไม่ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2533 : 212)

ส่วน บุณิสื่อ ทองอยู่ (2535 : 219) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินผลว่า การประเมินผล (Evaluation) เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณา ตีคุณค่าว่าดี - ไม่ดี, अच्छ - ไม่ अच्छ, ได้ - ไม่ได้ ฯลฯ ข้อมูลชุดเดียวกัน คนหลายคนย่อมประเมินผลแตกต่างกันออกไป

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การประเมินผลเป็นการตรวจสอบ ตีคุณค่าผลงานที่ได้กระทำไปนั้นว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร ได้ผลตามที่คาดหมายไว้หรือไม่

อุบลวรรณ บรรหารศุภวาท (ม.ป.ป. : 449 - 450) ได้กล่าวถึงกระบวนการงานการประเมินผลงานทางการศึกษา ดังนี้

1. เกณฑ์ในการประเมินกระบวนการของโครงการการศึกษา ได้แก่ การจัดลำดับขั้นความสำคัญของกิจกรรม ระบุกิจกรรมไว้ชัดเจนและสามารถปฏิบัติ กำหนดระยะเวลาปฏิบัติไว้แน่นอน มีผู้รับผิดชอบกิจกรรมนั้น วิธีดำเนินการนั้น ๆ เป็นไปโดยประหยัด ถูกหลักวิชา และควรจะต้องคล้องกับสภาพการณ์
2. วิธีดำเนินงานในการประเมินผลงานการศึกษา ได้แก่ ศึกษาแผนงานหรือโครงการนั้น ๆ ให้เข้าใจ เตรียมแผนปฏิบัติงาน เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการเก็บข้อมูล ศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แจ้งกำหนดวันเวลาในหน่วยงานที่จะไปปฏิบัติให้ทราบ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบประเมินค่า รายงานผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เสนาะ ดิเยาว์ (2532 : 190 - 191) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นวิธีการที่เกี่ยวข้องกับคน จึงมักมีข้อบกพร่องและผิดพลาดเสมอ ๆ ข้อผิดพลาดเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อการพิจารณา หลักการที่ดีที่ช่วยลดข้อผิดพลาดมีดังนี้

1. การแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติจะต้องคัดเลือกให้เหมาะสม
2. ผู้ทำหน้าที่พิจารณาการปฏิบัติงานควรจะต้องมีความเข้าใจงานหลักการวัดอุปสงค์ และวิธีการโดยตลอด

3. ต้องระลึกอยู่เสมอว่าการพิจารณาจะมีผลโดยตรงต่อความรู้สึกของคนทำงาน ต้องให้ความสำคัญแก่ผู้ถูกประเมิน

4. วิธีการหรือข้อแนะนำใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา ควรจะนำมาใช้ เพื่อทำให้การพิจารณานั้นถูกต้องมากขึ้น

5. ผู้พิจารณาจะต้องจัดความรู้สึกที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับพนักงานจากแนวคิดดังกล่าว นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จะมีบทบาทในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการของหน่วยงานสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

1.4 การประสานงาน ได้มีผู้ให้ความหมายของการประสานงานไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 155) กล่าวว่า การประสานงานคือ ความร่วมมือร่วมใจในการจัดระเบียบงานให้เรียบร้อยสอดคล้องและกลมเกลียวกัน เพื่อให้งานสมบูรณ์และสำเร็จตามเป้าหมายในเวลาที่กำหนด ส่วน นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529 : 75) ได้กล่าวว่า การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอย่างอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับหน่วยงาน หรือระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่ง และ ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 39) ให้ทัศนะว่า การประสานงานระหว่างหน่วยงานและระหว่างบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง และเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับและส่งข่าวสารต่าง ๆ อันจะช่วยให้การปฏิบัติงานสะดวกและคล่องตัวขึ้น สามารถลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ และเป็นการช่วยเพิ่มผลและคุณภาพของงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

สรุปได้ว่า การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการร่วมมือร่วมใจ และกระบวนการติดต่อเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หน่วยงานเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามเป้าหมาย

ลิตเตอร์เรอร์ (Litterer. 1969 : 316) ได้กล่าวว่า การประสานงานที่ดี จะต้องคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

1. ต้องทำให้โครงสร้างขององค์การไม่สับสนซับซ้อน

2. คำนึงถึงความผสมกลมกลืนระหว่างนโยบายและโปรแกรม
3. คำนึงถึงระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
4. คำนึงถึงการสร้างให้เกิดความสมัครใจในการประสานงาน
5. คำนึงถึงการประสานงานโดยผ่านทาง การแนะนำบุคลากร

จะเห็นได้ว่า การประสานงานนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับ

นักวิชาการศึกษา เพราะจะต้องมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลและหน่วยงานอื่นเสมอ

กิตติมา ปรีดีดิolk (2529 : 225 - 227) ำหนดแนะเกี่ยวกับเทคนิคการประสานงาน ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ลักษณะคือ

1. เทคนิคการประสานงานภายในองค์การ (Internal Co-ordination)

เป็นการประสานงานที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกันทุกหน่วยงานในองค์การ ซึ่งจะต้องมีเทคนิคการบริหารงาน คือ จัดแผนผังและกำหนดหน้าที่การงานมาให้เข้าซ้อนกัน จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี จัดให้มีคณะกรรมการ ำใช้วิธีการงบประมาณ จัดให้มีการติดตามผล ำใช้วิธีการของเฟิร์ท ำใช้การติดต่ออย่างม่เป็นพิธีการ ำใช้เจ้าหน้าที่ติดต่อเฉพาะ จัดให้มีการพบปะกัน จัดให้มีการฝึกอบรมงานการปฏิบัติงาน จัดให้มีการมอบอำนาจหน้าที่แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และจัดให้มีการบำรุงขวัญ

2. การประสานงานภายนอกองค์การ (External Co-ordination)

เป็นการประสานงานที่เกิดขึ้นระหว่างองค์การ ซึ่งเทคนิคการประสานงานที่ดีแต่ละองค์การจำเป็นต้องมีการกำหนดสิทธิและหน้าที่อย่างชัดเจนไม่คลุมเครือ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน นักวิชาการศึกษาจะมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือร่วมใจ การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระดับบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยดี

งานแผนงานและพัฒนาชนบทดังกล่าว การดำเนินงานจะเกี่ยวข้องกับการวางแผนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การประสานงาน และการติดตามประเมินผล ซึ่งนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบครอบคลุมรวมไปถึงงานพัฒนาชนบท

และงานกิจการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น งานป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน การก่อความไม่สงบในสถานศึกษา งานอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

2. งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

2.1 การส่งเสริมการศึกษา งานส่งเสริมการศึกษา นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการและส่งเสริมการศึกษาระบบโรงเรียน งานการศึกษานอกระบบโรงเรียน งานควบคุมและส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 33 - 37)

จากงานดังกล่าวแล้ว นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอจะมีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล ประชากรวัยเรียน รายกลุ่มอายุ ประเภท และภูมิลำเนาของประชากร
2. ศึกษาวิเคราะห์ สภาพปัญหา และความต้องการทางการศึกษา
3. พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
4. จัดดำเนินการประสานและส่งเสริมการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
5. ติดตามผล
6. วิเคราะห์และรายงานผล

2.2 การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม งานส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศาสนาและการวัฒนธรรม ประสานการปฏิบัติราชการร่วมกันระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา องค์กรของรัฐและท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมการศาสนาและการวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 33 - 37)

จากงานดังกล่าว นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จะมีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลด้านการศาสนา และวัฒนธรรม
2. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยสภาพปัญหา ความต้องการ
3. จัดทำแผนพัฒนาการศาสนาและการวัฒนธรรมของอำเภอ
4. บริการข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจ
5. อนุรักษ์ ส่งเสริม พื้นฟู เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

รวมทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ

6. ดำเนินงานด้านศาสนา วัฒนธรรมตามที่กฎหมายกำหนด
7. ติดตามประเมินผล

2.3 การส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด งานส่งเสริม

กิจกรรมพลศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการและส่งเสริมสนับสนุนด้านพลานามัยแก่นักเรียนนักศึกษา เยาวชนและประชาชน การดำเนินงานเกี่ยวกับการกีฬา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และ ลูกเสือชาวบ้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 33 - 37)

จากงานดังกล่าวแล้ว นักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบดังนี้

1. สำรวจ รวบรวมข้อมูล การจัดและการบริการ
2. ศึกษา วิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการ
3. จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนา
4. พัฒนาบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
5. จัดกิจกรรม
6. ติดตามประเมินผล
7. วิเคราะห์และรายงานผลให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

อาจสรุปได้ว่า งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่แล้วจะเป็น การประสานงานระหว่างบุคคล หน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นหลัก ดังนั้น นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จะสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่

รับผิดชอบให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องใช้หลักการประสานงาน หลักมนุษยสัมพันธ์ ประกอบในการดำเนินงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กองพันธ์ พลแสน (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าพฤติกรรมการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า การปฏิบัติงานด้านบุคลากรอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านธุรการและการเงิน ด้านวิชาการและด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามลำดับ แต่โดยส่วนรวมนั้นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แต่กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านวิชาการนั้นศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติได้น้อยกว่าทุกด้าน

ภกษณ์ ศรีสุภะ (2527 : 53) ได้ทำท้าววิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 พบว่าศึกษาธิการอำเภอเห็นว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย และทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานด้านการวางแผนการศึกษามากกว่าด้านนิเทศและติดตามผลการศึกษาและได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ศึกษาธิการจังหวัดควรให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการเพิ่มขึ้นและควรปรับปรุงบุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานวิชาการได้เป็นอย่างดี และควรได้รับการจัดสรรวัสดุครุภัณฑ์เพื่อการปฏิบัติงานด้านนี้เพิ่มขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 54) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการวางแผนระดับจังหวัด โดยท้าวการศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีงานอยู่ 3 ลักษณะคือ งานบริหารทั่วไป งานการเงิน และบัญชี และงานวิชาการ เกี่ยวกับงานวางแผนนั้น เจ้าหน้าที่ประจำคือ นักวิชาการศึกษา ก็จะมีวุฒิปริญญาตรีและผ่านการอบรมด้านการวางแผนมาแล้วก็ยังมีปัญหาในการนำสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติจริง และอีกปัญหาหนึ่งคือ นักวิชาการศึกษาได้รับมอบหมายงานทั้งงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการวางแผนเป็นอันมาก ทำให้การทำงานด้านการวางแผนขาดความต่อเนื่องและทำไม่ได้ไม่เต็มที่

สวัสดิ์ แก้วสมบูรณ์ (2528 : 148) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ พบว่าบทบาทที่เป็นจริงของประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานด้านการวางแผนงานวิชาการ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งบทบาทที่ควรจะเป็นเห็นสอดคล้องกันว่า ควรปฏิบัติงานด้านนี้ในเกณฑ์มาก

อรรถ ปานะเจริญ (2530 : 96 - 98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาจังหวัดเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด กลุ่มศึกษาธิการอำเภอ และกลุ่มนักวิชาการศึกษาจังหวัดมีความเห็นสอดคล้องกันว่า นักวิชาการศึกษามีบทบาทอยู่ในระดับมาก ในด้านงานข้อมูลแผนงาน และโครงการ งานนิเทศ และติดตามผล และงานประสานงานและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ส่วนงานกิจการพิเศษ กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่านักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีบทบาทระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า ด้านงานข้อมูลแผนงาน โครงการ และงานประสานงานและใช้ทรัพยากรร่วมกันกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านงานนิเทศและติดตามผลและงานกิจการพิเศษ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พิพัฒน์ เกสซ์ชา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและฝ่ายวิชาการ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่

ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่านักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และคาดหวังว่านักวิชาการศึกษาปฏิบัติบทบาทในระดับมาก บุคลากรทั้ง 3 ฝ่าย มีความเห็นต่อความคาดหวังในบทบาทนักวิชาการศึกษาแตกต่างกัน และทุกฝ่ายก็คาดหวังในบทบาทของนักวิชาการศึกษาระดับมากทั้ง 4 ด้าน

เสริมปัญญา เทียมวัน (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมการศึกษาของศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 6 พบว่า ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานในระดับมาก 1 ด้านคือ ด้านกิจกรรมการศึกษา ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง 2 ด้านคือ งานวิชาการและงานด้านการติดตามและประเมินผล สำหรับการบริหารงานในด้านกิจกรรมพิเศษอยู่ในระดับน้อย ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมการศึกษาของศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานวิชาการ งานด้านการติดตามและประเมินผล และงานด้านกิจกรรมการศึกษาแตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

วิลลาร์ด (Willard. 1974 : 4667 - A) ได้ศึกษาวิจัยทัศนะของคณะกรรมการโรงเรียน และศึกษาธิการ โดยมุ่งวิจัยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ต่างจังหวัดในมลรัฐอิลลินอยส์ (Illinois) เพื่อเปรียบเทียบทัศนะในประเด็นของการะับผิดชอบ และการวางแผนเตรียมการสำหรับการออกนิเทศ การวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบขนาดของกลุ่มโรงเรียนและประสิทธิภาพของกลุ่มตัวอย่างว่ามีความสัมพันธ์ต่อความรับผิดชอบและการเตรียมการดำเนินงานหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการและคณะกรรมการโรงเรียนต่างมองบทบาทของศึกษาธิการในแนวทางที่สอดคล้องกัน สำหรับตัวแปรขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพของศึกษาธิการนั้นส่งผลมากต่อการะกิจความรับผิดชอบและการเตรียมการที่เหมาะสม

แอนเดอร์เซน (Andersen. 1982 : 4156 - A) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของศึกษาธิการในประเด็นของงานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งานหลักสูตรและการสอน การบริการนักเรียน การบริหารธุรกิจ การบริหารวัสดุครุภัณฑ์ และ

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแห่งรัฐไอโอวา มีกลุ่มตัวอย่าง 441 คน ส่วนใหญ่
 แสดงทัศนะว่า ภาระกิจของศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกันมาก ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
 การบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคล

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการ
 ศึกษา จนสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษาในเขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 รวม 204 คน โดยจำแนกเป็น ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 85 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 119 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 11 ซึ่งสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสัดส่วนของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบ่งรายจังหวัดและสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

โดยวิธีจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 162 คน จำแนกได้ดังนี้ คณาธิการอำเภอ 70 คน และนักวิชาการศึกษา 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของคณาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยแยกเป็น 2 ด้านคือ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดคำตอบ และเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติตามบทบาทมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
ปฏิบัติตามบทบาทมาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ปฏิบัติตามบทบาทปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
ปฏิบัติตามบทบาทน้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
ปฏิบัติตามบทบาทน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะงานการปรับปรุงบทบาทการปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้านคือ งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักเกณฑ์ และวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถามและศึกษาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ ข้อกำหนด และแนวทางการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษารวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทั้ง 2 ด้าน คือ งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
2. สำหรับแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ๑ กลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา
3. หาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยนำไปปรึกษาประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมประพฤติปฏิบัติ และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน คือ นายอิศรา จรัญยานนท์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดร.บุญลือ ทองอยู่ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายสุทัศน์ ทิวทอง ผู้อำนวยการกองนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายศิลป์ชัย หอมทรัพย์ ศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ และนายอนันต์ วิเศษชาติกุล หัวหน้าฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมีความเห็นด้วยกับแบบสอบถามดังกล่าว
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 คนคือ ศึกษาธิการอำเภอ 15 คน นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ 15 คน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 30 ฉบับ และได้รับคืนครบทุกฉบับ
5. นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่มีกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการถึงศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ส่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว หนังสือข้อ 2 และหนังสือส่วนตัวพร้อมกับซองใบสำที่ปิดผนึกเรียบร้อยแล้ว และจำหน่ายให้ผู้วิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ โดยกำหนดวันส่งคืนภายใน 15 วัน

4. ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 153 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 94.44

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์
2. นำข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อรายด้าน เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายชื่อและรายด้าน ได้จำแนกพิจารณาการประเมินค่าความคิดเห็น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.67 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.68 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก

3. นำข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างโดยทดสอบค่าที (t - test) เป็นรายข้อ รายด้าน เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4. ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นของแบบสอบถามปลายเปิด งานการปรับปรุงการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอทั้ง 2 ด้านคือ งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มาวิเคราะห์เนื้อหาและหาคำร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 59)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 64)

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 171)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ค่า t - test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 86)

งานการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับคือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการแปลความหมาย ดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าที่ใช้ในการทดสอบ t - distribution

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยในตารางข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

จึงกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 2.33	หมายความว่า นักวิชาการศึกษได้ปฏิบัติตามบทบาทในระดับน้อย
2.34 - 3.67	หมายความว่า นักวิชาการศึกษได้ปฏิบัติตามบทบาทในระดับปานกลาง
3.68 - 5.00	หมายความว่า นักวิชาการศึกษได้ปฏิบัติตามบทบาทในระดับมาก

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 2 ฝ่าย ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

3.1 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

3.2 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นรายชื่อ

3.3 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายชื่อ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ ดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		ร้อยละ
	ส่งไป	ตอบส่งคืน	
ศึกษาธิการอำเภอ	70	70	100.00
นักวิชาการศึกษา	92	83	86.97
รวม	162	153	94.44

จากตาราง 1 แสดงว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 153 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น โดยศึกษาธิการอำเภอตอบแบบสอบถามครบทุกคน ส่วนนักวิชาการศึกษาตอบแบบสอบถามร้อยละ 86.97

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทัศนคติของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษามีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยใช้ค่า $\bar{X}$ และค่า S.D. ดังตาราง 2 - 6 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ศึกษานิเทศก์อำเภอ N = 70		นักวิชาการศึกษา N = 83	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
งานแผนงานและพัฒนาชนบท	3.50	0.78	3.69	0.66
งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	3.50	0.75	3.66	0.69
รวม	3.50	0.73	3.68	0.66

จากตาราง 2 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากันทั้ง 2 ด้าน ส่วนนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้านพบว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ปฏิบัติตามบทบาทด้านงาน
แผนงานและพัฒนานโยบายในระดับมาก และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมใน
ระดับปานกลาง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและ
พัฒนานโยบาย เป็นรายชื่อ

งานแผนงานและพัฒนานโยบาย	ศึกษาธิการอำเภอ	
	N = 70	
	$\bar{X}$	S.D.
รวบรวมข้อมูลทางการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	4.07	0.95
จัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่	3.67	0.94
จัดนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ	3.57	0.93
จัดระบบข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	3.24	0.98
รวบรวมปัญหาและความต้องการในการพัฒนานโยบาย	3.30	1.08
จัดทำบริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชนบท	3.20	0.97
จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประจำปีของอำเภอ	4.12	0.84
จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ของอำเภอ	4.19	0.80
จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมระยะ 5 ปีของอำเภอ	3.87	1.06
จัดทำแผนพัฒนากีฬาประจำปีของอำเภอ	3.41	1.08

ตาราง 3 (ต่อ)

งานแผนงานและพัฒนามาชนบท	ศึกษาธิการอำเภอ N = 70	
	$\bar{X}$	S.D.
จัดทำแผนบริหารงบประมาณประจำปีของอำเภอ	3.34	1.10
การวิเคราะห์นโยบายแผนงานและโครงการ	3.13	1.06
ประสานงานการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ	3.64	0.98
ประสานงานการปฏิบัติตามแผนพัฒนามาชนบทในระดับตำบลและหมู่บ้าน	3.44	1.10
ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนามาชนบทแก่สภาตำบล	3.16	1.09
ประสานงานด้านวิชาการงานการดำเนินงานพัฒนามาชนบทแก่สภาตำบล	3.13	1.06
ประสานงานการรับนักเรียนนักศึกษา	3.64	1.01
ประสานงานการคัดเลือกโรงเรียนและนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน	3.96	0.92
สร้างเครื่องมือวัดคุณภาพทางการศึกษาเพื่อใช้ในการ		
ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	2.70	1.18
ติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ	3.67	1.02
ติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ	3.61	1.03
จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อกระทรวงศึกษาธิการ	3.69	1.00
ประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ	3.04	1.12

ตาราง 3 (ต่อ)

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	ศึกษาธิการอำเภอ N = 70	
	$\bar{X}$	S.D.
รายงานผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ	3.19	1.13
ติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบท	3.49	1.10
รวม	3.50	0.78

จากตาราง 3 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นรายข้อ ระดับความเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นระดับมาก เรื่อง รวบรวมข้อมูลทางการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประจำปีของอำเภอ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของอำเภอ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมระยะ 5 ปีของอำเภอ ประสานงานการคัดเลือกโรงเรียนและนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน และ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนความเห็นเรื่องอื่น ๆ ศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนะของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและ
พัฒนาชนบท เป็นรายข้อ

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	นักวิชาการศึกษา N = 83	
	$\bar{X}$	S.D.
รวบรวมข้อมูลทางการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	4.18	0.74
จัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่	3.90	0.69
จัดนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ	3.84	0.82
จัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์สภาพการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	3.66	0.89
รวบรวมปัญหาและความต้องการงานการพัฒนาชนบท	3.35	0.90
จัดทำบริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชนบท	3.33	1.09
จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประจำปีของอำเภอ	4.17	0.95
จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ของอำเภอ	4.23	0.85
จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมระยะ 5 ปีของอำเภอ	3.90	0.96
จัดทำแผนพัฒนากีฬาประจำปีของอำเภอ	3.61	1.11
จัดทำแผนบริหารงบประมาณประจำปีของอำเภอ	3.40	1.09
การวิเคราะห์นโยบายแผนงานและโครงการ	3.28	0.98
ประสานงานการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ	3.87	0.91

ตาราง 4 (ต่อ)

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	นักวิชาการศึกษา N = 83	
	$\bar{X}$	S.D.
ประสานงานการปฏิบัติตามแผนพัฒนาชนบทในระดับตำบลและหมู่บ้าน	3.64	1.03
ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาชนบทแก่สภาตำบล	3.30	1.02
ประสานงานด้านวิชาการในการดำเนินงานพัฒนาชนบทแก่สภาตำบล	3.33	1.05
ประสานงานการรับนักเรียนนักศึกษา	3.89	0.94
ประสานงานการคัดเลือกโรงเรียนและนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน	4.16	0.79
สร้างเครื่องมือวัดคุณภาพทางการศึกษาเพื่อใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	2.81	1.06
ติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ	3.98	0.84
ติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ	3.90	0.81
จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อกระทรวงศึกษาธิการ	3.86	0.87
ประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ	3.53	0.97
รายงานผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ	3.46	1.09
ติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบท	3.81	0.92
รวม	3.69	0.66

จากตาราง 4 แสดงว่า นักวิชาการศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นรายชื่อ ระดับความเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักวิชาการศึกษามีความเห็นระดับมาก เรื่อง รวบรวมข้อมูลทางการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จัดระเบียบ ข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จัดนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรมประจำปีของอำเภอ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ของอำเภอ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมระยะ 5 ปีของอำเภอ ประสานงาน การปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ ประสานงานการรับนักเรียนนักศึกษา ประสานงานการ คัดเลือกโรงเรียนและนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย แรงด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ติดตามผลการปฏิบัติตามโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อกระทรวงศึกษาธิการ และติดตามประเมินผลการ พัฒนาชนบท ส่วนความเห็นเรื่องอื่น ๆ นักวิชาการศึกษามีความเห็นระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนะของศึกษาธิการอำเภอเกี่ยวกับการปฏิบัติ
ตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานส่งเสริมการศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายชื่อ

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	ศึกษาธิการอำเภอ N = 70	
	$\bar{X}$	S.D.
ประสานงานการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษาระบบโรงเรียน กับการศึกษานอกระบบโรงเรียน	3.61	0.94
ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา	3.67	0.96
ประสานงานการจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา	3.37	1.04
ประสานงานการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น	3.51	1.10
ส่งเสริมการอ่านหลักสูตรและแบบเรียน	3.24	1.10
ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	3.54	1.00
ส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้และข่าวสารข้อมูล	3.49	1.06
ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน	3.30	0.92
จัดแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปีในระดับอำเภอ	4.14	0.95
จัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬานักเรียนในระดับอำเภอ	3.97	0.90
ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทั่วไป	3.96	0.91
ฝึกอบรมเยาวชนผู้นำทางการกีฬา	3.40	0.95
ส่งเสริมการบริหารร่างกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ	3.34	0.96

ตาราง 5 (ต่อ)

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	ศึกษาธิการอำเภอ N = 70	
	$\bar{X}$	S.D.
จัดประชุมคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ	3.07	1.05
จัดอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ เนตรนารี	3.01	1.06
ร่วมดำเนินการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน	3.54	1.06
จัดงานวันสำคัญทางลูกเสือและ เนตรนารี	3.89	0.96
จัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่หลักธรรมและศีลธรรม	3.51	0.91
ส่งเสริมงานพระธรรมทูต	3.71	0.94
ให้ความร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านศาสนา	3.91	0.85
จัดทำเอกสารเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านประเพณีท้องถิ่นการเล่นพื้นเมือง	3.10	1.12
จัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ	3.04	1.15
วิเคราะห์สภาพทางการศาสนาและวัฒนธรรม	2.96	1.04
ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาวัด	3.30	1.07
ส่งเสริมการบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน	3.87	0.93
รวม	3.50	0.75

จากตาราง 5 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
เป็นรายข้อ ระดับความเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นในระดับมาก เรื่อง การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน
ประจำปีระดับอำเภอ จัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาระดับอำเภอ ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทั่วไป
จัดงานวันสำคัญทางลูกเสือและเนตรนารี ส่งเสริมงานพระธรรมทูต ให้ความร่วมมือ
ประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านศาสนา และส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ส่วน
ความเห็นเรื่องอื่น ๆ ศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับ
การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านงานส่งเสริม
การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายข้อ

	นักวิชาการศึกษา	
	N = 83	
	$\bar{X}$	S.D.
งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม		
ประสานงานการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษาระบบโรงเรียน กับการศึกษานอกระบบโรงเรียน	3.86	0.87
ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา	4.01	0.85
ประสานงานการจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา	3.70	1.05
ประสานงานการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น	3.72	1.03

ตาราง 6 (ต่อ)

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	นักวิชาการศึกษา N = 83	
	$\bar{X}$	S.D.
ส่งเสริมการฯขั้นหลักสูตรและแบบเรียน	3.57	1.06
ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกโรงเรียน	3.84	1.00
ส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้และข่าวสารข้อมูล	3.72	0.92
ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน	3.52	0.98
จัดแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปีในระดับอำเภอ	4.16	0.94
จัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬานักเรียนระดับอำเภอ	4.00	1.06
ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทั่วไป	3.93	0.82
ฝึกอบรมเยาวชนผู้นำทางการกีฬา	3.37	1.03
ส่งเสริมการบริหารร่างกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ	3.42	1.00
จัดประชุมคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ	3.24	1.12
จัดอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ เนตรนารี	3.08	1.12
ร่วมดำเนินการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน	3.36	1.24
จัดงานวันสำคัญทางลูกเสือและ เนตรนารี	3.90	0.96
จัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่หลักธรรมและศีลธรรม	3.80	0.96
ส่งเสริมงานพระธรรมทูต	3.96	0.97
ให้ความร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านศาสนา	4.20	0.78

ตาราง 6 (ต่อ)

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	นักวิชาการศึกษา N = 83	
	$\bar{X}$	S.D.
จัดทำเอกสารเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านประเพณีท้องถิ่นการเล่นพื้นเมือง	3.19	1.13
จัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ	3.08	1.23
วิเคราะห์สภาพทางการศาสนาและวัฒนธรรม	3.17	1.09
ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาวัด	3.46	1.09
ส่งเสริมการบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน	4.23	0.87
รวม	3.66	0.69

จากตาราง 6 แสดงว่า นักวิชาการศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
เป็นรายข้อ ระดับความเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
นักวิชาการศึกษามีความเห็นในระดับมาก เรื่อง ประสานงานการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษา
ในระบบโรงเรียนกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา
ประสานงานการจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ประสานงานการฝึกอบรมอาชีพ

ระยะสั้น ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ ส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้และข่าวสาร
ข้อมูล การจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปีระดับอำเภอ จัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาในระดับอำเภอ
ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทั่วไป จัดงานวันสำคัญทางลูกเสือและเนตรนารี จัดกิจกรรมส่งเสริม
เผยแพร่สัทธิธรรมและศีลธรรม ส่งเสริมงานพระธรรมทูต ให้ความร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับ
กิจกรรมด้านศาสนา และส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ส่วนความเห็นเรื่องอื่น ๆ
นักวิชาการศึกษามีความเห็นระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับ
การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยใช้ค่าที (t-test)
ดังตาราง 7 - 9 ต่อไปนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตาม
บทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ศึกษาธิการอำเภอ N = 70		นักวิชาการศึกษา N = 83		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
งานแผนงานและพัฒนาชนบท	3.50	0.78	3.69	0.66	-1.68
งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	3.50	0.75	3.66	0.70	-1.36
รวม	3.50	0.73	3.68	0.66	-1.59

จากตาราง 7 พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติ ตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนา ชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติ ตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ในด้านงานแผนงาน และพัฒนาชนบท เป็นรายข้อ

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	ศึกษานิเทศก์อำเภอ N = 70		นักวิชาการศึกษา N = 83		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
รวบรวมข้อมูลทางการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	4.07	0.95	4.18	0.74	-0.80
จัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่	3.67	0.94	3.90	0.69	-1.75
จัดนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ	3.57	0.93	3.84	0.82	-1.93
จัดระบบข้อมูลในการวิเคราะห์ สภาพการศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรม	3.24	0.98	3.66	0.89	-2.77**
รวบรวมปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาชนบท	3.30	1.08	3.35	0.90	-0.31

ตาราง 8 (ต่อ)

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		t
	N = 70		N = 83		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
จัดให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่					
ประชาชนในชนบท	3.20	0.97	3.33	1.09	-0.74
จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนา					
และวัฒนธรรมประจำปีของอำเภอ	4.12	0.84	4.17	0.95	-0.18
จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี					
ด้านการศึกษาศาสนาและ					
วัฒนธรรมของอำเภอ	4.19	0.80	4.23	0.85	-0.32
จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและ					
วัฒนธรรมระยะ 5 ปีของอำเภอ	3.87	1.06	3.90	0.96	-0.20
จัดทำแผนพัฒนากีฬาประจำปีของ					
อำเภอ	3.41	1.08	3.61	1.11	-1.12
จัดทำแผนบริหารงบประมาณประจำปี					
ของอำเภอ	3.34	1.10	3.40	1.09	-0.31
การวิเคราะห์นโยบายแผนงานและ					
โครงการ	3.13	1.06	3.28	0.98	-0.90
ประสานงานการปฏิบัติตามแผนงาน					
และโครงการ	3.64	0.98	3.87	0.91	-1.47

ตาราง 8 (ต่อ)

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		t
	N = 70		N = 83		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ประสานงานการปฏิบัติตาม แผนพัฒนาชนบทในระดับตำบล และหมู่บ้าน	3.44	1.10	3.64	1.03	-1.14
ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนา ชนบทแก่สภาตำบล	3.16	1.09	3.30	1.02	-0.84
ประสานงานด้านวิชาการในการ ดำเนินงานพัฒนาชนบทแก่ สภาตำบล	3.13	1.06	3.33	1.05	-1.15
ประสานงานการรับนักเรียน นักศึกษา	3.64	1.01	3.89	0.94	-1.58
ประสานงานการคัดเลือกโรงเรียน และนักเรียนเพื่อรับรางวัล พระราชทาน	3.96	0.92	4.16	0.79	-1.44
สร้างเครื่องมือวัดคุณภาพทางการ ศึกษาเพื่อใช้ในการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	2.70	1.18	2.81	1.06	-0.59

ตาราง 8 (ต่อ)

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		t
	N = 70		N = 83		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ติดตามผลการปฏิบัติงานตาม นโยบายเร่งด่วนของ กระทรวงศึกษาธิการ	3.67	1.02	3.98	0.84	-2.03*
ติดตามผลการปฏิบัติงานตาม โครงการพิเศษของกระทรวง ศึกษาธิการ	3.61	1.03	3.90	0.81	-1.95
จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของ สถานศึกษาต่อกระทรวง ศึกษาธิการ	3.69	1.00	3.86	0.87	-1.12
ประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ การดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการ	3.04	1.12	3.53	0.97	-2.89**
รายงานผลกระทบของการ ดำเนินงานตามแผนงานและ โครงการ	3.19	1.13	3.46	1.09	-1.51

ตาราง 8 (ต่อ)

งานแผนงานและพัฒนาชนบท	ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		t
	N = 70		N = 83		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบท	3.49	1.10	3.81	0.92	-1.97*
รวม	3.50	0.78	3.69	0.66	-1.68

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เป็นรายข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่อง จัดระบบข้อมูลงานการวิเคราะห์สภาพการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่อง ติดตามผลการปฏิบัติตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบท เรื่องที่มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 4 เรื่องนั้น ทุกเรื่องแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยทัศนะของนักวิชาการศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า นักวิชาการศึกษาเห็นว่าการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ

อำเภอ ๖๓ 4 เรื่องนั้น มากกว่าที่ศึกษาธิการอำเภอมองเห็นหรือรับรู้ ส่วนความเห็นเรื่องอื่น ๆ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ที่ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาศึกษามองเห็นหรือรับรู้มีความสอดคล้องกันหรือเห็นตรงกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อ

การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ๖๓ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายชื่อ

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	ศึกษาธิการอำเภอ N = 70		นักวิชาการศึกษา N = 83		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ประสานงานการจัดการศึกษา ระหว่างการศึกษาในระบบ โรงเรียนกับการศึกษานอก ระบบโรงเรียน	3.61	0.94	3.86	0.87	-1.65
ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการ ศึกษา	3.67	0.96	4.01	0.85	-2.33*
ประสานงานการจัดหาทุนการศึกษา แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา	3.37	1.04	3.70	1.05	-1.94

ตาราง 9 (ต่อ)

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		t
	N = 70		N = 83		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ประสานงานการฝึกอบรมอาชีพ					
ระยะสั้น	3.51	1.10	3.72	1.03	-1.21
ส่งเสริมการใช้หลักสูตรและ					
แบบเรียน	3.24	1.10	3.57	1.06	-1.85
ส่งเสริมการจัดการศึกษา					
นอกระบบเรียน	3.54	1.00	3.84	1.00	-1.84
ส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้และ					
ข่าวสารข้อมูล	3.49	1.06	3.72	0.92	-1.49
ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ได้					
เกณฑ์มาตรฐาน	3.30	0.92	3.52	0.98	-1.41
จัดแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปี					
ระดับอำเภอ	4.14	0.95	4.16	0.94	-0.09
จัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาในระดับอำเภอ	3.97	0.90	4.00	1.06	-0.18
ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทั่วไป	3.96	0.91	3.93	0.82	0.20
ฝึกอบรมเยาวชนผู้นำทางการกีฬา	3.40	0.95	3.37	1.03	0.16
ส่งเสริมการบริหารร่างกายและ					
เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ	3.34	0.96	3.42	1.00	-0.49

ตาราง 9 (ต่อ)

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		t
	N = 70		N = 83		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
จัดประชุมคณะกรรมการ					
ลูกเสืออำเภอ	3.07	1.05	3.24	1.12	-0.96
จัดอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ					
และเนตรนารี	3.01	1.06	3.08	1.12	-0.40
ร่วมดำเนินการฝึกอบรม					
ลูกเสือชาวบ้าน	3.54	1.06	3.36	1.24	0.97
จัดงานวันสำคัญทางลูกเสือ					
และเนตรนารี	3.89	0.96	3.90	0.96	-0.12
จัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่					
หลักธรรมและศีลธรรม	3.51	0.91	3.80	0.96	-1.84
ส่งเสริมงานพระธรรมทูต	3.71	0.94	3.96	0.97	-1.61
ให้ความร่วมมือประสานงาน					
เกี่ยวกับกิจกรรมด้านศาสนา	3.91	0.85	4.20	0.78	-2.21*
จัดทำเอกสารเผยแพร่วัฒนธรรม					
พื้นบ้านประเพณีท้องถิ่นการเล่น					
พื้นเมือง	3.10	1.12	3.19	1.13	-0.51

ตาราง 9 (ต่อ)

งานส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม	ศึกษาธิการอำเภอ N = 70		นักวิชาการศึกษา N = 83		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
จัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ	3.04	1.15	3.08	1.23	-0.21
วิเคราะห์สภาพทางการศาสนา และวัฒนธรรม	2.96	1.04	3.17	1.09	-1.05
ประสานงานการจัดทำแผน พัฒนาวัด	3.30	1.07	3.46	1.09	-0.90
ส่งเสริมการบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน	3.87	0.93	4.23	0.87	-2.45*
รวม	3.50	0.73	3.66	0.70	-1.36

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีทัศนคติต่อการปฏิบัติ ตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่อง งานส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ความร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้าน ศาสนา และส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เรื่องที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติทั้ง 3 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยทัศนะของนักวิชาการศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ยทัศนะของ ศึกษาธิการอำเภอ กล่าวได้ว่า นักวิชาการศึกษา เห็นว่าการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ใน 3 เรื่องนั้นมากกว่าที่ศึกษาธิการอำเภอมอง เห็นหรือรับรู้ ส่วนความเห็นเรื่องอื่น ๆ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาท ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ที่ศึกษาธิการอำเภอและ นักวิชาการศึกษา มอง เห็นหรือรับรู้ มีความสอดคล้องกันหรือเห็นตรงกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปฏิบัติตามบทบาทของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยชี้คำร้อยละ ดังตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามบทบาทของ
ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. <u>งานแผนงานและพัฒนาชนบท</u>		
1.1 <u>ปัญหา</u>	90	100.00
1) ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับเดียวกัน	31	33.69
2) ขาดบุคลากร	25	27.17
3) บุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจ บทบาทหน้าที่	23	25.00
4) ขาดงบประมาณ	18	19.57
5) แผนงานไม่ชัดเจน	15	16.30
6) ขาดข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นระบบ	12	13.04
7) ขาดวัสดุอุปกรณ์	9	9.78
1.2 <u>ข้อเสนอแนะ</u>	84	100.00
1) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม	25	29.76
2) ควรจัดทำมีการฝึกอบรมบุคลากร	23	27.38
3) ควรเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสม	22	26.19

ตาราง 10 (ต่อ)

การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
4) ควรให้มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ	20	23.81
5) ควรมีการพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ได้สะดวก	7	8.33
6) ควรจัดทำแผนงานฯให้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	5	5.95
2. งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม		
2.1 ปัญหา	76	100.00
1) ขาดงบประมาณ	24	31.58
2) บุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าจบทบท หน้าที่	19	25.00
3) ขาดบุคลากร	16	21.05
4) ขาดการประสานงานที่ดี	14	18.42
5) ไม่มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนงานการปฏิบัติงาน	10	13.16
2.2 ข้อเสนอแนะ	71	100.00
1) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้เหมาะสม	29	40.85
2) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากร	18	25.35
3) ควรมีการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องให้ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้	17	23.94
4) ควรเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสม	14	19.72
5) ควรให้มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ	7	9.86

จากตาราง 10 แสดงว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา เห็นว่า การปฏิบัติ ตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

งานด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท ศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา เห็นว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหาที่สำคัญคือ ขาด การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับเดียวกัน ขาดบุคลากรปฏิบัติงาน และบุคลากร ขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ตามลำดับ ซึ่งศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา มีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรเพิ่มงบประมาณ จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากร และเพิ่มบุคลากรให้ เหมาะสมตามลำดับ และงานด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษาเห็นว่าการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาที่สำคัญคือขาดงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ และ ขาดบุคลากรตามลำดับซึ่งศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษา มีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรเพิ่ม งบประมาณให้เหมาะสมจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากร และปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ชัดเจนและสามารถปฏิบัติตามได้ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานบทนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของงานวิจัยทั้งหมด รวมทั้งผลการวิเคราะห์ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ มีลำดับเนื้อหา ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบทักษะ ของศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ งานลักษณะงาน 2 งาน คือ งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้างานการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์อำเภอ 70 คน และนักวิชาการ ศึกษา 92 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 162 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งสอบถาม ทักษะของศึกษานิเทศก์อำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ งาน 2 ด้าน คือ งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริม

การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งแบบสอบถามมี 50 ข้อ และได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 และมีแบบสอบถามชนิดปลายเปิดอีก 2 ข้อ ให้นักผู้ตอบแบบสอบถามได้ แสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ทั้ง 2 ด้าน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 11 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ โดยทางไปรษณีย์จำนวน 162 ชุด และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 153 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.44 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในแต่ละงานเป็นรายข้อ รายด้าน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าที่กำหนดไว้
2. เปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)
3. หาค่าร้อยละของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในแต่ละด้านทั้ง 2 ด้าน โดยรวบรวมความถี่คิดเป็นร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาธิการอำเภอมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ระดับปานกลาง
3. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท เรื่อง การจัดระบบข้อมูลงานการวิเคราะห์สภาพการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบท ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ความเห็นเรื่องอื่น ๆ ในด้านนี้ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนงานด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เรื่อง ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ความสำคัญร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านศาสนา และส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน

ความเห็นเรื่องอื่น ๆ ในด้านนี้ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภออย่างกว้างขวาง ดังนี้

ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท มีปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ขาดบุคลากร และบุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรเพิ่มงบประมาณ จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากร และเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสม และในด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีปัญหาที่สำคัญคือ ขาดงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ และขาดบุคลากร ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรเพิ่มงบประมาณ จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากร และปรับปรุงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ศึกษาธิการอำเภอมีทัศนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอโดยส่วนรวมทั้ง 2 ด้าน พบว่า นักวิชาการศึกษาปฏิบัติตามบทบาทในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณ์ ศรีสุกะ (2527 : 53) ที่พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และ กองพันธ์ พลแสน (2526 : 62) พบว่าการบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการอำเภออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีทัศนะว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติตามบทบาทในระดับปานกลางเท่ากันทั้ง 2 ด้าน ส่วนนักวิชาการศึกษามีทัศนะว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรถ ปานะเจริญ (2530 : 97) พบว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีบทบาทด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการในระดับมาก ส่วนด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน การที่นักวิชาการศึกษาปฏิบัติตามบทบาทของตนไม่ถึงขั้นระดับมากทั้ง 2 ด้านอาจเนื่องมาจาก

1.1 ตำแหน่งนักวิชาการศึกษานี้เป็นตำแหน่งที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เมื่อปี 2531

ประจำสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530 : 16) จำปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในบางอำเภอขณะนี้ก็มีนักวิชาการศึกษาเพียงคนเดียวเท่านั้นซึ่งทำงานทุกอย่างที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งงานธุรการและวิชาการ เนื่องจากการขาดอัตราว่างด้านธุรการในแต่ละงาน (กฤษณ์ ศรีสุภา, 2527 : 57) มากกว่าที่จะหางานด้านวิชาการเพียงด้านเดียว

1.2 ความรับผิดชอบงานวิชาการทั้ง 2 ด้าน คือ งานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีการบรรยายงานไว้อย่างกว้าง ๆ และปริมาณมาก (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2533 : 137 - 138) งานทั้ง 2 ด้านนี้เมื่อวิเคราะห์ลักษณะงานแล้วจะเห็นว่า จะต้องเกี่ยวข้องกับงานธุรการอยู่มาก เช่น งานจัดระบบข้อมูล การจัดทำแผนงานโครงการ และการรายงาน เป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้เวลาในการจัดทำรวบรวมและประมวลข้อมูล เมื่อขาดอัตราว่างทางธุรการนักวิชาการศึกษาก็จะต้องดำเนินการเอง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามภารกิจทางวิชาการได้เต็มที่

1.3 การรับโอนข้าราชการครูหรือเจ้าหน้าที่จากกรมต่าง ๆ เข้าสู่ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่คุ้นเคยกับงานธุรการมากกว่างานวิชาการ อีกทั้งคุณวุฒิและประสบการณ์ไม่สู้เหมาะสม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2525 : 2) ยิ่งไปกว่านั้น จากผลการวิจัยของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 54) ได้ให้ข้อสังเกตว่า นักวิชาการศึกษาจังหวัด ยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการวางแผน ขาดสมรรถภาพในการประยุกต์ความรู้จากการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติ

จากเหตุผลที่อภิปรายมาแล้วนี้ จึงมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น

2. เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยส่วนรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมปัญญา เทียมวัน (2534 : 124) ที่พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการและกิจการการศึกษาของอำเภอแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของ พิพัฒน์ เกสซ์ชา (2533 : 93) พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ด้านงานข้อมูลแผนงานโครงการ และด้านงานตรวจติดตามประเมินผลตามทัศนะของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า นักวิชาการศึกษาเห็นว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ปฏิบัติตามบทบาทได้มากกว่าที่ศึกษาธิการอำเภอมองเห็นหรือรับรู้ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า การที่นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบทมากกว่าด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม อาจเป็นเพราะนักวิชาการศึกษาจะมุ่งเน้นการปฏิบัติงานในเรื่อง การรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมประจำปี และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของอำเภอเป็นงานหลัก อันเป็นพื้นฐานที่จะทำห้การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพต่อไป

3. เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นรายชื่อจะ เห็นได้ว่า

ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนะแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรื่อง การจัดระบบข้อมูลงานการวิเคราะห์สภาพการ
 ศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตาม
 แผนงานและโครงการ และมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรื่อง
 ติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และติดตามประเมินผล
 การพัฒนาชนบท สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณ์ ศรีสุภา (2527 : 54) ที่พบว่า
 การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัด ด้านงานวางแผนการศึกษา และด้านนิเทศ
 และติดตามผลการศึกษา ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักวิชาการศึกษาเห็นว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการ
 ศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติตามบทบาทได้มากกว่าที่ศึกษาธิการอำเภอมองเห็น
 หรือรับรู้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนะแตกต่างกันใน
 4 เรื่องดังกล่าว เนื่องจากมีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา
 สำนักงานศึกษาธิการอำเภอไม่สอดคล้องกันหรือไม่ตรงกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักวิชาการ
 ศึกษาเห็นว่า งานที่กล่าวมาแล้วนี้ถือเป็นงานสำคัญและ เป็นงานหลักเป็นบทบาทหน้าที่ของตน
 ที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและ
 วัฒนธรรม ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05 เรื่อง ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้ความร่วมมือประสานงาน
 เกี่ยวกับกิจกรรมด้านศาสนา และส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน โดยที่นักวิชาการ
 ศึกษาเห็นว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติตาม
 บทบาทได้มากกว่าที่ศึกษาธิการอำเภอมองเห็นหรือรับรู้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ศึกษาธิการอำเภอ
 และนักวิชาการศึกษามีทัศนะแตกต่างกันใน 3 เรื่องดังกล่าว เนื่องจากมีความเห็นเกี่ยวกับการ
 การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอไม่สอดคล้องกันหรือไม่
 ตรงกัน อาจเป็นเพราะว่า นักวิชาการศึกษามีหน้าที่อันสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ด้านการ
 ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็น

ไปด้วยความราบรื่น รวดเร็ว ประหยัดและมีประสิทธิภาพ งานที่กล่าวนี้ นักวิชาการศึกษา จะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น วัด หน่วยงาน สถานศึกษาโดยถือว่าเรื่องดังกล่าวเป็นงานสำคัญที่จะต้องรับผิดชอบและปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

4. การที่ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ปัญหาในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งพบประเด็นปัญหาที่สำคัญในลักษณะงานทั้ง 2 ด้าน กล่าวคือ ด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท พบว่า มีปัญหาที่สำคัญตามลำดับ ได้แก่ เรื่อง ขาดการประสานระหว่างหน่วยงาน ขาดบุคลากร และบุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง สามารถอภิปรายได้ว่า ปัญหาเรื่องขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นอาจเนื่องมาจาก นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอซึ่งมีน้อยอยู่แล้ว บางอำเภอมีเพียงคนเดียว แต่ต้องปฏิบัติงานตามบทบาทภารกิจที่ได้รับมอบหมายทั้งงานประจำและงานพิเศษปริมาณงานมาก จึงไม่มีเวลาเพียงพอที่จะได้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน หรืออาจเป็นเพราะนักวิชาการศึกษาขาดความรู้หรือหลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการประสานงาน หรือเกิดจากปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานจึงทำให้ขาดการติดต่อประสานงานซึ่งกันและกัน อันเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาทไม่สะดวกราบรื่น ปัญหาขาดบุคลากร อาจเป็นเพราะหน่วยงานต้นสังกัดไม่มีอัตราหรืองบประมาณที่จะบรรจุแต่งตั้งหรือรัฐบาลมีนโยบายที่จะไม่เพิ่มอัตรากำลังข้าราชการให้มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอขาดอัตรากำลังที่เพียงพอต่อปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น การปฏิบัติงานจึงมีประสิทธิภาพน้อย ส่วนปัญหามูลค่าการขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่นั้น อาจเป็นเพราะว่า การรับโอนข้าราชการครูหรือเจ้าหน้าที่จากกรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเข้าดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอได้บุคคลที่มีความรู้ คุณวุฒิ ประสบการณ์และบุคลิกภาพไม่สู้จะตรงกับลักษณะงานวิชาการ หรือเนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบขาดการนิเทศแนะนำหรือฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร

อย่างเพียงพออันจะทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม พบว่ามีปัญหาที่สำคัญตามลำดับ ได้แก่ เรื่องขาดงบประมาณ บุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ และขาดบุคลากร สามารถอภิปรายได้ว่า เรื่องการขาดงบประมาณนั้น อาจเป็นเพราะงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เป็นงานที่จะต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนมากทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด จะต้องใช้จ่ายงบประมาณ เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการปฏิบัติงาน ประกอบกับงบประมาณค่าใช้จ่ายที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัดในแต่ละปีนั้น จะต้องนำไปบริหารและใช้จ่ายด้านงานอื่น ๆ อีกด้วย จึงทำให้มีงบประมาณไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานตามบทบาทที่มีประสิทธิภาพ ส่วนปัญหาเรื่องบุคลากรขาดความรู้ประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และขาดบุคลากรนั้น มีสาเหตุหรือลักษณะเดียวกับด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบทที่ได้อภิปรายข้างต้นแล้ว

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบางด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรพิจารณาปรับปรุงบทบาทอำนาจหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอให้มีความชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ทราบขอบข่ายของอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบอันที่จะให้อำนาจต่อการปฏิบัติตามบทบาทให้เป็นไปด้วยความมั่นใจ

2. นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรจะต้องให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ซึ่งได้ผลอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อยกระดับงานให้สูงขึ้น โดยนักวิชาการศึกษาจะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อที่มีความพร้อมที่จะให้บริการและสนับสนุนหน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานอื่นในอำเภอได้ถูกต้องรวดเร็วยิ่งขึ้น

3. ควรเพิ่มอัตรากำลังงานสำนักงานศึกษาอำเภอให้มากขึ้นเพียงพอกับปริมาณงาน จัดเจ้าหน้าที่ธุรการและเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดให้กับฝ่ายวิชาการด้วย เพราะการปฏิบัติงานตามบทบาทงานปัจจุบันนักวิชาการศึกษาซึ่งมีน้อยอยู่แล้วต้องปฏิบัติงานวิชาการเชิงธุรการอยู่มาก

4. เนื่องจากงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงควรเพิ่มงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้กับสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมากขึ้น เพื่อให้การบริหารงานด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบท และด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมสะดวกดำเนินไปได้

5. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภออยู่เสมอ โดยเน้นในเรื่องการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำแผนงานโครงการ และการติดตามประเมินผล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ศึกษาธิการอำเภอควรส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญงานวิชาการเพิ่มขึ้น ทั้ง 2 ด้าน คืองานแผนงานและพัฒนาชนบท และงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักวิชาการศึกษาสามารถปฏิบัติตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยถึงการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ อีก เช่น ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 ทั้งนี้เพื่อ

จะได้ต้นาผลมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้ และจะได้ต้นาผลการวิจัยไปชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภออย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ควรมีการวิจัยถึงการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษาศำนักงานศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาลักษณะเดียวกันนี้ในเขตการศึกษาอื่น ๆ เพราะพื้นที่ สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมต่างกัน ย่อมจะทำให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบมากขึ้น

3. ควรมีการวิจัยถึงการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษาลักษณะเดียวกันนี้ แต่ใช้วิธีการชนิดอื่น ๆ ด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต จะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

4. ควรวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานแผนงานและพัฒนาชนบทและด้านงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของนักวิชาการศึกษาศำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ ศรีสุภา. การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการ
อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 11.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2527. อัดสำเนา.
- กองพันธ์ พลแสน. พฤติกรรมการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของผู้บริหาร
และครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุบลราชธานี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- กิติมา ปรีดีดิolk. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์,
2532.
- _____. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2529.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยเพื่อพัฒนา
การวางแผนการศึกษาระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : กองการวิจัยการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2527.
- จิตยา สุวรรณชัย. "สังคมวิทยา," ใน วิทยาศาสตร์สังคม. หน้า 157 - 196.
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2527.
- ดิเรก พลเลิศ. บทบาทของศึกษาธิการจังหวัดตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ธงชัย สันติวงศ์. การวางแผน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ, 2529.

บรรจง ชูสกุลชาติ. "นโยบายพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ," ใน คู่มือการปฏิบัติงานของผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ. หน้า 1 - 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2532.

บุญสื่อ ทองอยู่. "ความสำคัญในการติดตามประเมินผลโครงการ," ใน คู่มือการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา. หน้า 219 - 226. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

ประชุม รอดประเสริฐ. เอกสารประกอบการสอนเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

ประมวล เสนาภุทธิ. "การวางแผนการศึกษา," ใน การวางแผนและการจัดการทางการศึกษา. หน้า 1 - 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. การวางแผนและการจัดการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2527.

_____. คู่มือการปฏิบัติงานนักวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

_____. คู่มือการปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2535.

_____. คู่มือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่โครงสร้างใหม่ของศึกษาธิการจังหวัด. 2527. อัดสำเนา.

_____. คู่มือศึกษาธิการอำเภอ 25. กรุงเทพฯ : ฝ่ายฝึกอบรม กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2525.

_____. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษาระดับภูมิภาค. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

_____. แผนอัตราค่าจ้าง 3 ปี รอบที่ 2 (ปี 2532 - 2535) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

พะอบ นมะตร์. เชื้อชาติและวัฒนธรรม. นครปฐม : คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.

พิพัฒน์ เกสซ์ชา. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายวิชาการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

ระพี สาคริก. "คุณภาพของนักวิชาการ," เสียง มศว. 2(4) : 101 - 103; กรกฎาคม - ธันวาคม 2527.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร, 2531.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "นักวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการน่าเป็นห่วง," มิตรครู. 29(6) : 56 - 57; มีนาคม 2530.

สุวิทย์ แก้วเหล็ก. "บทบาทของนักวิชาการควรจะเป็นฉันใด," พัฒนาชุมชน. 28(12) : ธันวาคม 2532.

เสนาะ ดีเยาว์. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

เสริมปัญญา เทียมวัน. บทบาทการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

อรรถ ปานะเจริญ. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาจังหวัดเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

- อุทัย ธรรมเดโช. หลักบริหารทั่วไป. 2528. อัดสำเนา.
- อุบลวรรณ บรรหารสุภาวท. "การประเมินผลงานทางการศึกษา," ใน การวางแผนและ
การจัดการทางการศึกษา. หน้า 447 - 451. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
พ.ป.ป.
- Anderson, John Kent. "Superintenden's Involvement in the Execution
of selected Administrative Tasks," Dissertation Abstracts
International. 42(11) : 4656 - A; May, 1982.
- Burch, John G, Jr. Felie R. Strater and Gary Grudnitski. Information
System : Theory and Practic. 2nd. ed. New York : John
Wiley & Sons., 1979.
- Krech, David, Richard S. Crutchfield and Egerton L. Ballachey.
Individual in Society. New York : McGraw-Hill Book Co., 1962.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for
Research Activities," Journal for Educational and Phychological
Measurement. 30 : 607 - 610 ; November, 1970.
- Litterer, Hall. Business Administration. London : Macdonal & Evans
Ltd., 1969.
- Macdonald, Richard R. and Fames H. Schellangers. Selected Reading and
Projects in Social Psychology. ed. New York : Random House, 1971.
- Willard, David Thomas. "Perceptions of the Superintendents by Suburb
and School Board Member and Sperintendents," Dissertation
Abstracts International. 34(8) : 4667 - A ; February, 1974.
- Young, Kimball, and Raymon W. Mack. Sociology and Social Life.
New York : American Book Company, 1965.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/3189

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ ธันวาคม 2535

เรื่อง ขออนุมัติ

เรียน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายไพโรจน์ ทางคี่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการ
อำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11

ทั้งนี้ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ทวีบูรณ์ หอมเย็น

ประธาน

รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา

กรรมการ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขออนุมัติ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11
ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศษ 0202 / 38309

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. 10300

30 ธันวาคม 2535

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายไพโรจน์ ทางคี นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์จะให้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 เพื่อใช้ประกอบการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติความหมายของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา และเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงงานในอนาคตต่อไป

จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณากรอกแบบสอบถาม ที่จัดส่งมาพร้อมนี้และส่งคืนไปยัง นายไพโรจน์ ทางคี บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 2 ถนนสุรินทร์ - สังขะ ตำบลนครเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000 ภายในวันที่ 20 มกราคม 2536 ด้วยจักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจุไร (ลียากาศ))

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการเจ้าหน้าที่ โทร 2810813, 2822716

โทรสาร. 2822716

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย

เรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของ
ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ในเขตการศึกษา 11

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา
ในเขตการศึกษา 11 คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาปรับปรุง
การปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอได้โปรด
ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้จะไม่กระทบกระเทือน
ต่อท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับที่สุด

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

() ศึกษาธิการอำเภอ

() นักวิชาการศึกษา

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทของนักวิชาการ
ศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่านักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับใด แล้วกรูณาใส่
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือของแบบสอบถามเพียงช่องเดียว
ที่ตรงกับความเห็นของท่านโดยมีเกณฑ์พิจารณา 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง ปฏิบัติ
ตามบทบาทมากที่สุด, 4 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทมาก, 3 หมายถึง ปฏิบัติตาม
บทบาทปานกลาง, 2 หมายถึง ปฏิบัติตามบทบาทน้อย และ 1 หมายถึง ปฏิบัติตาม
บทบาทน้อยที่สุด

ข้อ	บทบาทที่นักวิชาการศึกษาศึกษาปฏิบัติ	ระดับที่ปฏิบัติตามบทบาท				
		5	4	3	2	1
1. <u>งานแผนงานและพัฒนาชนบท</u>						
1.	รวบรวมข้อมูลทางการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ..	...	...	...	...	...
2.	จัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่	...	...	...	...	...
3.	จัดทำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ	...	...	...	...	...
4.	จัดระบบข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	...	...	...	...	...
5.	รวบรวมปัญหาและความต้องการในการพัฒนาชนบท .	...	...	...	...	...
6.	จัดให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชนบท ...	...	...	...	...	...
7.	จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ประจำปีของอำเภอ	...	...	...	...	...
8.	จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมของอำเภอ	...	...	...	...	...
9.	จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ระยะ 5 ปีของอำเภอ	...	...	...	...	...
10.	จัดทำแผนพัฒนากีฬาประจำปีของอำเภอ	...	...	...	...	...
11.	จัดทำแผนบริหารงบประมาณประจำปีของอำเภอ ...	...	...	...	...	...
12.	การวิเคราะห์นโยบายแผนงานและโครงการ	...	...	...	...	...
13.	ประสานงานการปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ ..	...	...	...	...	...
14.	ประสานงานการปฏิบัติตามแผนพัฒนาชนบทในระดับ ตำบลและหมู่บ้าน	...	...	...	...	...

ข้อ	บทบาทที่นักวิชาการศึกษปฏิบัติ	ระดับที่ปฏิบัติตามบทบาท				
		5	4	3	2	1
15.	ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาชนบทแก่สภาตำบล...	...	...	...	...	...
16.	ประสานงานด้านวิชาการในการดำเนินงานพัฒนา ชนบทแก่สภาตำบล	...	...	...	...	...
17.	ประสานงานการรับนักเรียนนักศึกษา	...	...	...	...	...
18.	ประสานงานการคัดเลือกโรงเรียนและนักเรียน เพื่อรับรางวัลพระราชทาน	...	...	...	...	...
19.	สร้างเครื่องมือวัดคุณภาพทางการศึกษาเพื่อใช้ ในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	...	...	...	...	...
20.	ติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายเร่งด่วน ของกระทรวงศึกษาธิการ	...	...	...	...	...
21.	ติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการพิเศษของ กระทรวงศึกษาธิการ	...	...	...	...	...
22.	จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาต่อ กระทรวงศึกษาธิการ	...	...	...	...	...
23.	ประเมินผลและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน ตามแผนงานและโครงการ	...	...	...	...	...
24.	รายงานผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการ	...	...	...	...	...
25.	ติดตามประเมินผลการพัฒนาชนบท	...	...	...	...	...

ข้อ	บทบาทที่นักวิชาการศึกษานิเทศ	ระดับที่ปฏิบัติตามบทบาท				
		5	4	3	2	1
2. <u>งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม</u>						
26.	ประสานงานการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการศึกษาระบบโรงเรียน	...	...	...	...	...
27.	ส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา	...	...	...	...	...
28.	ประสานงานการจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา	...	...	...	...	...
29.	ประสานงานการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น	...	...	...	...	...
30.	ส่งเสริมการอาชีพหลักสูตรและแบบเรียน	...	...	...	...	...
31.	ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	...	...	...	...	...
32.	ส่งเสริมแหล่งพัฒนาความรู้และข่าวสารข้อมูล	...	...	...	...	...
33.	ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน	...	...	...	...	...
34.	จัดแข่งขันกีฬานักเรียนประจำปีในระดับอำเภอ	...	...	...	...	...
35.	จัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาในระดับอำเภอ	...	...	...	...	...
36.	ส่งเสริมการแข่งขันกีฬาทั่วไป	...	...	...	...	...
37.	ฝึกอบรมเยาวชนผู้นำทางการกีฬา	...	...	...	...	...
38.	ส่งเสริมการบริหารร่างกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ	...	...	...	...	...
39.	จัดประชุมคณะกรรมการลูกเสืออำเภอ	...	...	...	...	...

ข้อ	บทบาทที่นักวิชาการศึกษปฏิบัติ	ระดับที่ปฏิบัติตามบทบาท				
		5	4	3	2	1
40.	จัดอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ เนตรนารี	...	...	...	...	...
41.	ร่วมดำเนินการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน	...	...	...	...	...
42.	จัดงานวันสำคัญทางลูกเสือและ เนตรนารี	...	...	...	...	...
43.	จัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่หลักธรรมและศีลธรรม ..	...	...	...	...	...
44.	ส่งเสริมงานพระธรรมทูต	...	...	...	...	...
45.	ให้ความร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้าน ..	...	...	...	...	...
	ศาสนา	...	...	...	...	...
46.	จัดทำเอกสารเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้านประเพณี ..	...	...	...	...	...
	ท้องถิ่นการเล่นพื้นเมือง	...	...	...	...	...
47.	จัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ..	...	...	...	...	...
	โบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ	...	...	...	...	...
48.	วิเคราะห์สภาพทางการศาสนาและวัฒนธรรม	...	...	...	...	...
49.	ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาวัด	...	...	...	...	...
50.	ส่งเสริมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน	...	...	...	...	...

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะงานการปฏิบัติตามบทบาท
ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
บทบาทของนักวิชาการศึกษาโดยแยกงานแต่ละด้าน ดังนี้

1. งานแผนงานพัฒนาชนบท

- 1.1 ปัญหา
-
-
-
-
- 1.2 ข้อเสนอแนะ
-
-
-

2. งานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

- 2.1 ปัญหา
-
-
-
- 2.2 ข้อเสนอแนะ
-
-
-

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายไพโรจน์ ชื่อสกุล ทางดี	
เกิดวันที่ 18 เดือนสิงหาคม	พุทธศักราช 2497
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 2 ถนนสุรินทร์ - สังขะ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ศึกษาธิการอำเภอ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานศึกษาธิการอำเภอศรีณรงค์ จังหวัดศรีสะเกษ 33240

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2514	ม.ศ.3 จากโรงเรียนสุรวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2516	ป.กศ. จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2518	พ.ม. จากการศึกษาด้วยตนเอง
พ.ศ. 2521	ค.บ. (ภาษาไทย) จากวิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2536	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร